

Justis- og beredskapsdepartementet

Att: postmottak@jd.dep.no

Oslo, 16. oktober 2017

Høring om utkast til ny personopplysningslov - gjennomføring av personvernforordningen i norsk rett

-Høringssvar fra BDO compliance og gransking

Innledning

Det vises til Justisdepartementets høringsbrev datert 6. juni 2017 og det tilknyttede høringsnotatet. Høringen gjelder forslag til ny personopplysningslov som skal gjennomføre EUs personvernforordning (GDPR) i norsk rett. Som det påpekes i høringsbrevet vil forordningens regler måtte inkorporeres slik de er vedtatt. I likhet med Advokatforeningen ser BDO Compliance og gransking i BDO AS (BDO) behov for en klargjøring av det rettslige grunnlaget for «Integrity Due Diligence» i forbindelse med gjennomføring av forordningen. I det følgende vil BDOs kommentarer til dette bli presentert nærmere.

Bakgrunn

BDO compliance og gransking bistår virksomheter blant annet med å gjennomføre bakgrunnsundersøkelser av virksomheter for å undersøke om mulige samarbeidspartnere har vært innblandet i korrupsjon/andre straffbare handlinger, er underlagt sanksjoner, har tilknytning til politisk eksponerte personer (PEP) eller om det er andre forhold relatert til omdømme eller næringslivsetikk som vedrører virksomheten. Slike undersøkelser er kjent som Integrity Due Diligence (IDD).

Gjennomføring av IDD vil normalt innebære behandling av personopplysninger og i mange tilfeller også sensitive personopplysninger. For dette kreves rettslig grunnlag etter personopplysningsloven (POL) §§ 8 og 9. Datatilsynet har i tidligere konsesjonsvedtak gitt tilslutning til at slike undersøkelser kan gjennomføres med rettslig grunnlag i POL § 9 tredje ledd. Slik BDO vurderer det, er det behov for en avklaring av det rettslige grunnlaget for gjennomføring av IDD i forbindelse med gjennomføringen av GDPR.

Gjeldende rett

Virksomheter vil kunne ha en berettiget interesse i å forebygge og håndtere økonomisk kriminalitet, og beskytte seg mot fremtidig erstatnings eller straffansvar. Denne interessen vil

i enkelte tilfeller veie tyngre enn den registrertes personvern. Dette vil nødvendigvis bero på en konkret helhetsvurdering i hvert enkelt tilfelle. Etter gjeldende rett vil derfor POL § 8 (f) kunne anføres som et rettslig grunnlag for å gjennomføre IDD.

Gjennomføring av IDD, vil imidlertid også innebære behandling av personopplysninger om mistanke om straffbare forhold, opplysninger om tidligere domfellelser, og tilknytning til politisk eksponerte personer.

Etter POL § 9 kan sensitive personopplysninger blant annet behandles dersom det er fastsatt i lov at det er adgang til slik behandling, eller at behandlingen er nødvendig for å fastsette, gjøre gjeldende eller forsvare et rettskrav. POL § 9 tredje ledd inneholder videre bestemmelser om at Datatilsynet kan bestemme at sensitive personopplysninger kan behandles også i andre tilfeller dersom viktige samfunnsinteresser tilsier det og det settes i verk tiltak for å sikre den registrertes interesser.

Datatilsynet har i tidligere konsesjonsvedtak uttalt at formålet med slike undersøkelser er å beskytte seg mot *fremtidig* erstatnings eller straffansvar og at dette går utover det POL § 9 e) hjemler. Datatilsynet har uttalt at IDDer er egnet til å forhindre utbredelsen av korrupsjon og at det i så måte vil ivareta viktige samfunnsinteresser. Datatilsynet har derfor i tidligere konsesjoner uttalt at gjennomføring av IDD er hjemlet i POL § 9 tredje ledd.

Forordningen

Slik BDO vurderer det vil GDPR Artikkel 6 nr. 1 bokstav f videreføre gjeldende lov § 8 første ledd bokstav f, og gir adgang til å behandle personopplysninger relatert til gjennomføring av IDD på grunnlag av en interesseavveining.

Adgangen for Datatilsynet til å bestemme at sensitive personopplysninger (special categories of personal data) kan behandles dersom viktige samfunnsinteresser tilsier det jf. § 9 tredje ledd i gjeldende lov, har ingen parallell i GDPR. Dette tilsier et behov for avklaring av det rettslige grunnlaget for gjennomføring av IDD.

Videre skiller forordningens regler seg fra gjeldende lovgivning ved at opplysninger om at en person har vært mistenkt, tiltalt eller dømt for en straffbar handling ikke regnes som sensitive personopplysninger. Det fremgår av høringsnotatet at Justisdepartementet mener at slike opplysninger i stedet er særregulert i artikkel 10. Artikkel 10 bestemmer at behandling av personopplysninger om straffedommer og lovovertridelser eller tilknyttede sikkerhetstiltak på grunnlag av artikkel 6 nr. 1 bare skal utføres under en offentlig myndighets kontroll eller dersom behandlingen er tillatt i henhold til unionsretten eller medlemsstatenes nasjonale rett som sikrer egnet vern av de registrertes rettigheter og friheter. «Ettersom det ikke på nåværende tidspunkt foreligger noen lover i Norge, ut over gjeldende personopplysningslov, som åpner for at virksomheter kan gjennomføre IDD vil det etter BDOs vurdering være ytterligere behov for en avklaring av det rettslige grunnlaget for slike bakgrunnsundersøkelser».

Det understrekes at en rekke norske virksomheter vil være underlagt britisk antikorrupsjonslovgivning (UK Bribery Act) der det stilles et uttrykkelig krav om at virksomheter gjennomfører bakgrunnsjekk. Det samme kravet stilles i amerikansk rett gjennom Foreign Corrupt Practices Act. Det vil være uheldig om norske virksomheter vil være pålagt å gjennomføre tiltak mot korrupsjon etter engelsk eller amerikansk rett, men som norsk personvernlovgivning er til hinder for. Det er BDOs oppfatning at gjennomføringen av GDPR ikke bør medføre rettslige hindre mot effektive og internasjonalt utbredte og til dels lovpålagte tiltak mot korrupsjon og annen økonomisk kriminalitet.

BDO AS

Kristian Thaysen

Partner og leder av BDO compliance og gransking